

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนัก
งานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูป
การศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค
ปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีทัศนะต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกัน

การดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 6) ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ
2. ด้านความเป็นผู้นำ
3. ด้านความรู้ทางวิชาการ
4. ด้านความสามารถในการบริหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 331 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2546 : 3)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 178 โรงเรียน กำหนดขนาดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จากตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 40) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ จำแนกเป็น

3.1.1 ครู

3.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษา ใน 4 ด้าน จำแนกเป็น

3.2.1 ด้านบุคลิกภาพ

- 3.2.2 ด้านความเป็นผู้นำ
- 3.2.3 ด้านความรู้ทางวิชาการ
- 3.2.4 ด้านความสามารถในการบริหาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี

1. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษา ระหว่างทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สรุปผลการวิจัย abhat Mahasarakham University

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ
  - 1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ
  - 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ และ ด้านวิชาการ มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความสามารถในการบริหารมีทัศนะไม่แตกต่างกัน ทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

Rajabhat Mahasarakham University

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ โดยมีด้านที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านความรู้ทางวิชาการ พบว่า มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา และการเรียนการสอน รองลงมาคือ มีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินผลการเรียน และ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในยุคของการปฏิรูปศึกษานั้นองค์ความรู้ต่างๆ ได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก และการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา รวมถึงการใช้ในการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) นั้นมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้และเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อที่จะนำไปให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรใน

โรงเรียนได้ และความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับวิชาชีพครู โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับเรื่องใบประกอบวิชาชีพครู หรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน และวิชาชีพครูผู้บริหารจะต้องมีความกระจำสามารถถ่ายทอดหรืออธิบายให้บุคลากรในโรงเรียนได้ฟังอย่างถูกต้อง ซึ่งความรู้ทางวิชาการทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมานั้นเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้บริหารทุกคนในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าวเพราะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ สมบูรณ์ พรธมาภพ (2538 : 149) กล่าวไว้คือความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิชาการทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับการศึกษาด้านวิชาชีพ และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ที่ครูผู้สอนและลูกจ้างประจำต้องการด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสามารถในการบริหาร โดยพบว่า มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสามารถในการบริหารข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือพิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรมโดยยึดผลงานเป็นหลัก สามารถจัดบุคลากรเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสม บริหารยึดมั่นในหลักการมากกว่าบุคคล และปฏิบัติตามกฎระเบียบการเงินอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องการให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 17 – 19)กำหนดไว้คือ ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนางาน การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โพนมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความสามารถในการบริหาร ตามลำดับ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ที่พบว่า มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทัศนะเห็นด้วยมากที่สุดคือ มีความรับผิดชอบสูง ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย และ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่เป็นผู้บริหารนั้นต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะเวลาเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนผู้บริหารต้องเป็นคนรับผิดชอบ และต้องปฏิบัติตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เพื่อเป็นการเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ที่ครูและลูกจ้างประจำต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ และยังมีผลสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 4) ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องมีและยึดถือปฏิบัติเป็นบุคลิกภาพส่วนตัว เพื่อจะได้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านความสามารถในการบริหารข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือพิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรมโดยยึดผลงานเป็นหลัก สามารถจัดบุคลากรเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสม บริหารยึดมั่นในหลักการมากกว่าบุคคล และปฏิบัติตามกฎระเบียบการเงินอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องการให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 17 – 19)กำหนดไว้ คือ ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร โรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ประสาน

ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนางาน การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โปษมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นได้พูดคุย และปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่ต่างกัน โดยครูนั้นต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารในสถานศึกษาตลอดเวลา ทำให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์จึงมีความต้องการที่จะได้ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างจากทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะได้พบปะพูดคุยกับผู้บริหารในเวลาที่มียางงานในโรงเรียนหรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนั้นจึงทำให้ทัศนะต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงวน ไชยโรตอง (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะโดยภาพรวม อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คำธม กระแสร์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านวิชาการ มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นผู้นำ และความสามารถทางวิชาการ ที่แสดงออกต่อบุคลากรในโรงเรียนในฐานะผู้บังคับบัญชา กับที่แสดงออกต่อสายตาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทีมงานสำหรับการพัฒนาสถานศึกษานั้นต้องมีการแสดงออกที่แตกต่างกันและทำให้ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทัศนะต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาคำรณ กระแสร์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าข้าราชการที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนคติของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนด้านความสามารถในการบริหารมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในด้านบริหารจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประสานความร่วมมือจากทั้งบุคลากรในโรงเรียน และจากชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งการปฏิบัติงานของผู้บริหารต่อครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทัศนคติต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามทัศนคติของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านความสามารถในการบริหาร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสกสรร โสภารัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนร่วม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน และมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนคติของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านความสามารถในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรคิดหาแนวทางพัฒนาผู้บริหารให้สามารถบริหารจัดการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ควรจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดให้มีบุคลิกภาพ และคุณลักษณะตรงตามที่คณะครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการ

1.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในคุณปฏิรูปการศึกษาเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนา แก้ปัญหาคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้พัฒนาผู้บริหารให้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น